

Beste Kastelenvriend(in),

Nieuws van de V.K.H.Z.

De VKHZ viert in 2026 haar 10 jarig bestaan. De VKHZ werd in 2016 opgericht nadat haar voorloper, de KSHZ, werd opgeheven en een leemte voor haar begunstigers achter liet. De oprichtingsvergadering vond in 2016 plaats in het koetshuis van de Buitenplaats Hoekenburg te Voorburg. De VKHZ probeert de interesse in kastelen en buitenplaatsen te vergroten door het organiseren van excursies, lezingen, maar ook door het uitgeven van het infoblad "Kastelen en historische buitenplaatsen en nieuwsbrieven. Daarnaast heeft de stichting een website; kastelenhollandzeeland.nl en een uitgebreid Web-archief voor haar leden.

Kastelen en historische buitenplaatsen

Het bestuur van de VKHZ heeft besloten om te beginnen met het openbaar maken van het Infoblad; Kastelen en historische buitenplaatsen.

Wij doen dit via onze website en geven per jaar 3 edities vrij. De eerste editie is op 1 februari j.l. online gezet en is aldaar in te zien en/of te downloaden. U kunt deze vinden op: www.kastelenhollandzeeland.nl/infoblad_1.

Bijdrage 2026

Om kosten te besparen sturen wij u geen acceptgiro. Wij verzoeken u om uw bijdrage van minimaal € 25,-- (indien u de Nieuwsbrief digitaal ontvangt) over te maken op IBAN: NL87 RABO 0310 8937 71 t.n.v. Vrienden Kastelen Holland en Zeeland o.v.v. uw naam.

Voor diegene die de Nieuwsbrief nog via de post ontvangen zijn de kosten € 35,--, vanwege de extra druk- en verzendkosten van de Nieuwsbrief.

Alleen als wij uw bijdrage voor 2026 ontvangen hebben ontvangt u in mei de volgende editie van het Infoblad voor de verzamelmap

Agenda

**22 t/m 25 mei 2026
Dag van het Kasteel**

In het Pinksterweekend is weer de Dag van het Kasteel. Dit jaar is het thema 'Liefde' in al zijn vormen van verstandshuwelijken, verboden relaties, romantische relaties, vriendschappen en liefde voor het landgoed.

Er zijn meer dan honderd plekken geopend tijdens het weekend.

Hoe heeft liefde de geschiedenis van deze landgoederen bepaald? Met dit thema wil de organisatie laten zien dat het niet alleen gaat over stambomen en stenen, maar over mensen.

Meer info op: <https://dagvanhetkasteel.nl>

Excursie 25 april - Schipluiden / Honselersdijk

Tijdens deze excursie staan de kastelen van Midden Delfland en het Westland centraal. Wij bezoeken op deze dag o.a. museum Het Tramstation te Schipluiden en het Westlands museum te Honselersdijk. Naast deze exposities vullen wij de dag met lezingen aan. Kortom, een te interessante dag om NIET te komen!

Het programma:

10.00 - 10.30 uur - Ontvangst met koffie/thee in Museum Het Tramstation te Schipluiden, gelegen aan de Otto van Zevenderstraat 2.

10.30 - 12.00 uur - Bezichtiging van de tentoonstelling 'Kastelen en adellijke huizen in Midden-Delfland'; daarna bezoeken we het nabij geleden kasteelterrein van de Keenenburg en de Dorpskerk van Schipluiden. De samensteller van de expositie, historicus Jacques Moerman, leidt ons rond.

12.00 - 12.30 uur - Deze tijd hebben we nodig om ons te verplaatsen van Schipluiden naar Honselersdijk. Mocht u niet over eigen vervoer beschikken, geeft u dit dan aan op het inschrijfformulier, dan zoeken we naar een oplossing!

12.30 - 13.15 uur - Lunch in het Westlands museum; Middel Broekweg 154 te Honselersdijk.

13.15 - 14.00 uur - Lezing: De kastelen en adellijke huizen van Midden-Delfland door Jacques Moerman.

14.00 - 14.45 uur - Lezing: De Keenenburg, een coulisse kasteel te Schipluiden, door Jacques Moerman.

14.45 - 15.00 uur - Koffie / thee

15.00 - 16.00 uur - Lezing: Tien adellijke vrouwen in het Westland, door Harry Groenewegen.

16.00 - 16.45 uur - Bezichtiging van de expositie: Steenrijk - Ridders en kastelen in het Westland.

16.45 - 17.00 uur - Afsluitend drankje en einde van de excursie

Museum Het Tramstation te Schipluiden is gevestigd in het voormalige tramstation van de Westlandse Stoomtram Maatschappij.

Naast een vaste expositie is nu de tentoonstelling 'Kastelen en adellijke huizen in Midden-Delfland. Wonen en werken op stand' te zien. In dit relatief kleine gebied kwamen alle kasteeltypen voor, van motte kastelen tot een grote waterburcht met een hoofd- en een voorburcht (de Keenenburg).

In totaal worden twaalf kastelen en adellijke huizen belicht. Naast veel beelden is er ook laatmiddeleeuws vondstmateriaal te zien, waaronder aardewerk, wapens en zelfs een authentiek harnas. Uit archieven is bekend wat er in sommige adellijke huizen aan de muur hing en wat er werd gegeten. Hierna bezoeken we het nabij gelegen kasteelterrein van de Keenenburg en de Dorpskerk van Schipluiden. In deze kerk zijn veel herinneringen aan de bewoners van de Keenenburg te zien.

In het **Westlands Museum** zie je hoe het er vroeger aan toe ging op een tuinbedrijf. Er is een grote tuin waar op ouderwetse manier groenten en fruit gekweekt worden; leipen aan de muren, rabarber in bleekpotten en perziken en druiven in oude kassen. Je wandelt langs bessenpaden en groentebedden vol sla, andijvie en kool. In het museum zelf zijn foto's en oude gereedschappen die je de geschiedenis van het tuinbedrijf vertellen. Naast de vaste expositie is er ook een wisselexpositie

te zien, zoals nu: **Steenrijk - Ridders en kastelen in het Westland.**

In de middeleeuwen stonden er in het Westland zeventien kastelen, bewoond door adellijke families. De periode tussen de 12e en de 16e eeuw was een roerige tijd. De tentoonstelling neemt je mee in een wereld van macht, strijd, glorie en ondergang. Met aandacht voor een aantal prominente Westlandse kastelen en hun bewoners.

Lezing: Tien adellijke vrouwen in het Westland

De insteek van de lezing heeft als leidraad de adellijke vrouw, waardoor de te bespreken kastelen vanuit een ander daglicht aan bod zullen komen.

Aspecten, die aandacht zullen krijgen zijn: herontginning van het gebied, de machtspolitiek van de Hollandse graven, kerk, klooster, huwelijkspolitiek, gewapende en ongewapende strijd en regio overstijgende ontwikkelingen.

In het Westland, het gebied tussen Den Haag, Delft, de Zwet en de Maas zal het grafelijke

kasteel 's-Gravenzande in het ambacht Monster besproken worden. Verder de kastelen Polanen, Wateringen, Honselersdijk, Hoge en Lage Woerd, Broekboomgaard, De Poel en enkele adellijke huizen aan bod komen.

Bij kasteel Honselersdijk zullen de verschillende gebouwen op de hoofdburcht, nederhof en voorhof extra aandacht krijgen.

Lezing 'Kastelen en adellijke huizen in Midden-Delfland', waaronder de Commanderie in Maasland, Huis ten Dorp en Hodenpijl in Schipluiden. Waar lagen in dit gebied de kastelen? Zijn er indicaties hoe ze eruit hebben gezien? Wat is er nu nog van te zien?

Lezing: De Keenenburg, een coulisse kasteel te Schipluiden. De spreker belicht een aantal aspecten van de Keenenburg, het grootste kasteel van Delfland. Ook bespreekt hij enkele hoofdbewoners van deze waterburcht. Vooral de periode vóór 1600 komt aan bod.

Kosten voor deze dag:

Begunstiger: € 45,-, Introducee: € 52,50.

Dit bedrag is inclusief entree geld, koffie / thee, lunch en afsluitend drankje.

Op vertoon van uw MJK. krijgt U € 7,50 retour voor uw toegang tot het Westlands museum.

Let op: Opgave is geheel vrijwillig, eenmaal aangemeld is het niet meer vrijblijvend.

Mocht u zich alsnog afmelden dan zijn daar kosten aan verbonden. Tot drie dagen voor de excursie 50%, binnen 3 dagen geen restitutie i.v.m. gemaakte kosten.

Deelname geschiedt met eigen vervoer en geheel op eigen risico!!

Let op: Inschrijven kan tot 4 april a.s..

Meer informatie en inschrijven zie inschrijfformulier op de laatste pagina.

Nieuwe publicaties

Het vermaaklijk slot

Alweer de zevende bundel van de Stichting Kastelenstudies Nederland is verschenen. Een aantal kastelen in Nederland wordt belicht vanuit verschillende disciplines zoals archeologie, bouwhistorie, analyse van landschappen en historisch onderzoek. Deze disciplines vullen elkaar aan en leiden tot verrassende bijdragen.

In het boek onder andere aandacht aan kasteel de Nuwendoorn, gebouwd door Floris V, kasteel ter Weelde in de buurt van Sluis, Kasteel Nederhorst, de kastelen Nieuwburg en Middelburg in Alkmaar.

Ook de kasteeltekeningen van Abraham de Haen de Jonge staan in een artikel, waarbij verschillende kastelen uit Noord- en Zuid-Holland en Zeeland worden vermeld. In dit hoofdstuk staan veel kasteeltekeningen en plattegronden.

Het boek is zeer rijk geïllustreerd en geeft de huidige stand van zaken in de Nederlandse kastelenkunde goed weer.

Editors: Rob Gruben, Taco Hermans, Jan Kamphuis.

Het boek bevat 316 pagina's en is door verschillende auteurs geschreven.

Het boek is o.a. te verkrijgen bij Bruna.
ISBN 9789048574438.

Volg ons ook op facebook

facebook.com/vkhzn1

Kasteel Rosenberg te Voorschoten

Afbeelding; Abraham Rademaker - Erfgoed Leiden en Omstreken.

Rosenburg werd voor het eerst in 1285 als munitionis vermeld, een zwaar verdedigbaar kasteel, en was toen gedeeld eigendom van graaf Floris V en Dirk II van Wassenaer. In de jaren daarna werd Rosenberg eigendom van een jongere tak van de Van Wassenaers. In 1351 werd Rosenberg door graaf Willem V belegerd en vermoedelijk ook afgebroken. Daarna werd Rosenberg het eigendom van diverse rijke burgers. Een ingemetselde steen vermeldde dat Rosenberg in 1573 door Leidse burgers was vernield en in 1607 werd hersteld door zijn nieuwe eigenaar Adriaan van Ylem.

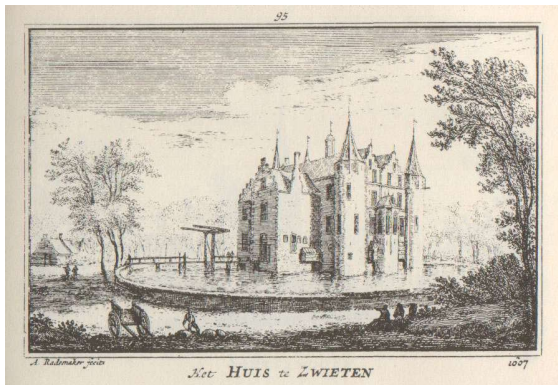
In 1657 kreeg eigenaar Jacobus Maestertius flinke ruzie met ambachtsheer Arent VIII van Duivenvoorde omdat hij Rosenberg ridderhuys had genoemd. In 1707 wordt admiraal Jan Gerrit van Wassenaer eigenaar van Rosenberg. Hij gaat over tot complete herbouw. In de periode 1711 - 1714 overlijden echter zijn echtgenote en drie kinderen; alleen zijn oudste kind blijft in leven. Jan Gerrit raakte hierdoor in "grote malaise" en werd een veelvraat met als gevolg hevige pijnen. In de nacht van 29 oktober 1723 werd de beroemde medicus Boerhaave opgeroepen; hij constateerde een gescheurde slokdarm. De volgende dag overleed Jan Gerrit. De erfgenamen lieten daarop de nog nieuwe buitenplaats tot de grond toe afbreken. Tegenwoordig is op het terrein een kinderboerderij gehuisvest.

Auteur: Piet van der Plas.

Op de website www.rijnlandgeschiedenis.nl is een artikel geplaatst over Kasteel Rosenberg dat een geschiedenis heeft die teruggaat tot 1285. Het werd diverse keren afgebroken en weer opgebouwd. In 1730 werd het definitief afgebroken.

K & B in het nieuws

Kleinste gemeente van Zuid-Holland bestaat 750 jaar

Tussen de Rijn en de Vliet ligt een landschap gevormd door veen, water en wind. In het gebied rondom drong veel zout water binnen, maar hier was het veel zoeter door natuurlijk kwelwater, veenafzettingen en een gunstige ligging ten opzichte van de stromen van de Rijn en de Vliet. Hier stamt waarschijnlijk de naam Zoeterwoude van af. In 1276 komt de naam Zoeterwoude voor het eerst voor in een oorkonde van Floris V.

In de veertiende eeuw kwam er een rechthoekig kasteel, bewoond door de familie van Zwieten (of Swieten). De eerste benoeming van Swieten was in 1312. Dit kasteel werd vernietigd in 1420 door de Hoekse burggraaf. Het rechthoekige kasteel werd herbouwd en is in 1435 in leen van de familie van Borsele. Er wordt een groots poortgebouw bij gebouwd. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog in 1574 kwam het dorp onder water te staan en het werd platgebrand om de Spanjaarden te stoppen tijdens het beleg van Leiden.

Het wordt weer herbouwd en in 1602 was het in handen van de Amsterdamse burgemeester Bicker.

Het is rond 1805 gesloopt en nu een ruïne op het terrein van de bierbrouwerij Heineken.

Bron: Omroep West: 25 januari '26; Prent: A. Rademaker

Rijksmonument Hofrust krijgt woonbestemming

In Rijswijk staat al drie jaar het voormalige,

zeventiende-eeuwse Buiten Hofrust leeg. Het heeft van 1922 tot 1967 dienst gedaan als stadhuis, het Oude Raadhuis, van Rijswijk. Ook heeft Welzijn Rijswijk er jaren vertoefd. De gemeente wilde het verkopen en er een nieuwe bestemming aan geven overeenkomend met de status als Rijksmonument. Na overlegonden en biedingsronden is het nu verkocht aan Steenvlinder B.V.. Dit bedrijf heeft ruime ervaring in het verbouwen van oude scholen,

postkantoren en kerken tot appartementen. Het is de bedoeling dat het een seniorencomplex wordt met circa tien duurzame woningen. Het park rondom het Oude Raadhuis blijft intact en toegankelijk voor het publiek.

Bron: Groot Rijswijk: 15 januari '26; Foto: Hans Brandhorst

De kapel van Oud-Poelgeest in ere hersteld

De kapel, gelegen aan de Haarlemmertrekvaart op het landgoed Oud-Poelgeest is een rijksmonument. Het is gebouwd in de negentiende-eeuwse neogotische stijl. Gebouwd in 1857 als kerkje, heeft het later verschillende functies gehad. De staat waarin het nu verkeert, is dusdanig slecht dat restauratie dringend is gewenst. De restauratie is ondernomen door de Stichting Oud-Poelgeest met hulp van de provincie Zuid-Holland en andere partijen.

De Stichting Oud-Poelgeest is zeer tevreden over de restauratie. Er is gewerkt met historische materialen, waardoor de kapel in oude luister is hersteld. Het torentje aan de waterkant is groter geworden door het verwijderen van een wenteltrap en de zolder. De ruimte heeft nu een prachtig uitzicht op de Haarlemmertrekvaart.

Ook aan duurzaamheid is het een en ander ondernomen: het kapelletje is nu gasloos, heeft een warmtepomp, is beter geïsoleerd, en heeft een terugwinventilatie-systeem.

Op 31 januari was de officiële opening. Het restaurant Oud-Poelgeest gaat de kapel gebruiken als vergaderlocatie en hotelkamer.

Bron:; Monumentaal: 9 januari '26; Foto: J vd Kooij

Zes nieuwe museumhuizen voor de Stichting Hendrick de Keyser

Nederland heeft er zes nieuwe musea bij. Het zijn huizen van Hendrick de Keyser, die we sinds 1 januari kunnen bezoeken. Ook zijn ze aangesloten bij de Museumkaart.

Het gaat o.a. om Buitenplaats Beeckestijn (Velsen-Zuid), Huis Bartolotti (Amsterdam), Huis Sloëttjes (Hilversum) en Huis Barnaart (Haarlem).

De huizen verschillen sterk in architectuur. Het interieur van de huizen laat goed een eeuwenlange ontwikkeling zien van hoe men in vroegere tijden leefde en woonde.

Beeckesteyn is een voorbeeld van een 18e-eeuwse buitenplaats, gesticht als zomerverblijf voor een rijke regentenfamilie uit Amsterdam. Het interieur laat drie eeuwen geschiedenis zien, rijkdom en kolonialisme. Een prachtig bewaard gebleven tuin met invloeden van de geometrische tuinen in Frankrijk uit het begin van de 18e eeuw tot de Engelse landschapstuinen met slingerpaden van het einde van de 18e eeuw.

Bron; Erfgoedstem 5 januari '26; Foto Hans Brandhorst

Kasteel Duivenvoorde 800 jaar

Duivenvoorde viert zijn 800-jarig bestaan in 2026. Het landgoed is sinds 1226 onafgebroken bewoond en altijd door overerving in de familie gebleven. Uniek voor Duivenvoorde was ook

het feit dat de overerving niet persé via de mannelijke lijn moest verlopen, er zijn ook veel vrouwen heel belangrijk geweest voor het gezicht en vernieuwing van het kasteel en landgoed. Het verhaal van Duivenvoorde is daarmee ook een echt familie verhaal, waarin de vrouwen dus vaak veel te vertellen hadden. Zo kwam het uiterlijk van het huis in de vroege zeventiende eeuw tot stand door het vermogen van Maria van Voorst van Doorwerth, gehuwd met Johan van Wassenaer.

Bron; SKBI 9 december '25; Foto Albert Speelman

Paleis Noordeinde door de eeuwen heen

De columnist Peter Roeleveld heeft in de afgelopen tijd een reeks artikelen geschreven over zestiende-eeuwse gebouwen in Den Haag. De laatste in twee delen over het Paleis Noordeinde, nu het werkpaleis van onze koning. Te vinden op www.indebuurt.nl

Bron; Erfgoedstem 4 december '25; Foto: koninklijkeverzamelingen.nl

Ontwikkeling ruïne van Teylingen

Er is een belangrijke stap genomen in de ontwikkeling van Ruïne van Teylingen en het omringend gebied. Er is een huurovereenkomst getekend door de gemeente Teylingen en het team Ruïne-complex. Al sinds 2018 werkt de gemeente samen met Stichting Monumentenbezit om van de ruïne met het omliggende gebied een aantrekkelijkere plek te maken. Het team Ruïne Complex bestaat sinds 2023 en bestaat uit een ontwikkelaar, een architectenbureau en een landschapsarchitect.

Bron; Leidsch Dagblad 6 oktober '25; Foto: SBKT

Open huis kasteel Olivier B.Bommel

Het kasteel Nederhorst in Nederhorst den Berg heeft in november een open dag gehad. Een mooie kans om het kasteel, dat model stond als het kasteel van de stripfiguur Olivier B.Bommel, te bezoeken. Er komen twaalf woningen in het kasteel en er zijn ook nog een aantal stijlkamers te bewonderen. Acht van de twaalf woningen hebben een torenkamer. Ook op de duurzaamheid is gelet: de huizen zijn gasvrij. Er is een grote restauratie gaande van het huis en de tuin. Bij de restauratie is uitgebreid materialen- en kleuronderzoek gedaan met als gevolg dat de oorspronkelijke kleuren weer op

de gevel zitten.

In 2022 kocht Stadsherstel het complex met de bedoeling om in ieder geval de woonfunctie te herstellen. De tuin blijft open voor publiek.

Bron: Monumentaal; 4 november '25; Foto: Hans Brandhorst

De volgende Nieuwsbrief verschijnt rond juni

Namens de VKHZ:

Kitty Jansen & Jurgen van der Kooij

Stichting Vrienden van de Hollandse en Zeeuwse Kastelen en Buitenplaatsen

Het bestuur:

Voorzitter:

drs. Victor Salman – vz@vkhz.nl

Secretaris:

drs. Leander Jansen - info@vkhz.nl

Penningmeester:

Willem Donselaar – pm@vkhz.nl

Vicevoorzitter / website:

Jurgen van der Kooij – webmaster@vkhz.nl

Excursie commissie:

Vacant / Alg. bestuurslid

Jurgen van der Kooij

Algemeen:

Medewerker Nieuwsbrief:

drs. Kitty Jansen
nieuwsbrief@vkhz.nl

Redactieraad:

drs. Mathieu Fannee / Alg. bestuurslid

dr. ir. Taco Hermans

drs. Hans Koot

Jurgen van der Kooij

Mailadres redactie:

redactie@vkhz.nl

Website :

www.kastelenhollandzeeland.nl

Web-archief :

www.vkhz.nl

Facebook:

facebook.com/vkhzn

Beheerder: drs. Marca Bultink

IBAN-nummer: NL87 RABO 0310 8937 71

KvK-nummer: 66328810

RSIN-nummer: 856496881

Bezoek onze website: www.kastelenhollandzeeland.nl!!